

SYLABUS PRZEDMIOTU – SZKOŁA DOKTORSKA
CYKL KSZTAŁCENIA OD 2020 DO 2024
CYKL KSZTAŁCENIA OD 2021 DO 2025

OGÓLNE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE				
Tytuł przedmiotu		Polska proza XXI wieku		
Nazwa jednostki realizującej przedmiot		Szkoła Doktorska w Uniwersytecie Rzeszowskim		
Typ przedmiotu (<i>obowiązkowy, fakultatywny</i>)		Przedmiot obowiązkowy fakultatywny (specjalistyczny) do wyboru		
Rok/semestr		2022/2023; semestr III i V		
Dyscyplina		Literaturoznawstwo		
Język wykładowy		j. polski		
Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu		Prof. dr hab. Jolanta Pasterska		
Imię i nazwisko prowadzącego przedmiot		prof. dr hab. Jolanta Pasterska		
Wymagania wstępne		Znajomość polskiej literatury współczesnej oraz jej poetyk, teorii literatury i metodologii badań literackich na poziomie studiów magisterskich II stopnia.		
STRESZCZENIE PRZEDMIOTU (syntetyczny opis treści oraz celów przedmiotu; 100-200 słów)				
<p>Dwie dekady nowego stulecia uprawniają do przyjrzenia się polskiej prozie najnowszej, podjęcia próby jej diagnozy, wskazania ciekawych twórców. Interesującym pozostaje pytanie stawiane w latach dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku przez Przemysława Czaplińskiego dotyczące literackich sposobów przedstawiania przez pisarzy świata, siebie i formy. Celem przedmiotu jest zapoznanie z głównymi tendencjami polskiej prozy XXI wieku. Punktem wyjścia będzie charakterystyka polskiej prozy końca XX wieku. Na jej tle omówione zostaną dominujące tematy, style, techniki narracyjne prozy polskiej XXI wieku. Pod uwagę będą wzięte zarówno płaszczyzny tematyczne (np. historia, transformacja, tożsamość/inicjacja, kobiecość, codzienność/zwyczajność) jak i wiodące kategorie (np. mit) oraz tendencje gatunkowe (np. wielogatunkowy pastisz, powieść hybryda). Ważne będzie ukierunkowanie analizy wybranych utworów na obrane strategie wobec prozy końca lat dziewięćdziesiątych XX wieku (antytezy, [anty]mity, antyutopie, realizm a nowa magia, dystopie). Zwrócona będzie uwaga na odmiany prozy (sanatoryjna, ruderalna, tendencyjna, zaangażowana). Na ćwiczeniach zostaną omówione wybrane utwory (np. Olgi Tokarczuk, <i>Empuzjon</i>, Dominiki Słowik <i>Samosiejki</i>, Doroty Kotas <i>Pustostany</i>, Szczepana Twardocha, <i>Pokora</i>, Ignacego Karpowicza <i>Ości</i>, Radka Raka, <i>Baśń o węzowym sercu, albo wtóre słowo o Jakubie Szeli</i>). Na podsumowanie zajęć słuchacze przygotują eseje interpretacyjne dotyczące problematyki poruszanej na zajęciach w oparciu o wskazane w literaturze uzupełniającej utwory prozatorskie.</p>				
EFEKTY UCZENIA SIĘ DLA PRZEDMIOTU I METODY WERYFIKACJI				
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK (symbol)	Forma zajęć dydaktycznych (w., ćw., itp.)	Metody weryfikacji (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt itp.)
Wiedza Lp.				
1.	Zna i rozumie w stopniu umożliwiającym rewizję istniejących paradygmatów – dorobek, obejmujący podstawy	P8S-WG/1	wykład, ćwiczenia	Wypowiedź, praca pisemna

	teoretyczne oraz zagadnienia ogólne i wybrane zagadnienia szczegółowe – właściwe dla literatury polskiej XXI wieku.			
2.	Zna i rozumie główne tendencje rozwojowe literaturoznawcze, w tym tendencje rozwojowe polskiej prozy najnowszej	P8S-WG/2	Wykład, ćwiczenia	Wypowiedź ustna, praca pisemna
3.	Zna metodologię badań naukowych ze szczególnym uwzględnieniem najnowszych propozycji badania współczesnych dzieł literackich	8S_WG/3	Wykład, ćwiczenia	Wypowiedź ustna, praca pisemna
Umiejętności Lp.				
1.	Potrafi wykorzystywać wiedzę z różnych dziedzin nauki (filozofii, socjologii, kulturoznawstwa) do twórczego identyfikowania i innowacyjnego rozwiązywania problemów o charakterze badawczym, a w szczególności potrafi poddać analizie badawczej zjawiska charakterystyczne dla najnowszej prozy polskiej z uwzględnieniem szerokich kontekstów.	P8S-UW/1	Wykład, ćwiczenia	Wypowiedź ustna, praca pisemna
2.	Potrafi inicjować debatę naukową, referuje i krytycznie ocenia wybrane dzieła literackie, stawia pytania, formułuje wnioski, inicjując debatę i uczestnicząc w dyskursie naukowym podczas konwersatoriów.	P8S-UK/3	Ćwiczenia	Wypowiedź ustna, praca pisemna
3.	Potrafi uczestniczyć w dyskursie naukowym. Rozumie i potrafi zastosować teoretyczne pojęcia literaturoznawczego dyskursu.	P8S-UK/4	Ćwiczenia	Wypowiedź ustna, praca pisemna
Kompetencje społeczne Lp.				
1.	Jest gotów/owa do uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych zarówno w praktyce badawczej jak i dydaktycznej w zakresie opisu, analizy i wartościowania dzieła literackiego	P8S-KK/3	Ćwiczenia	Wypowiedź ustna, praca pisemna
2.	Jest gotów/owa do podtrzymywania i rozwijania	P8S-KR	Ćwiczenia	Wypowiedź ustna, praca pisemna

	etosu środowisk badawczych, a zwłaszcza do prowadzenia działalności naukowej w sposób niezależny, krytyka poparta argumentami.			

FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH, WYMIAR GODZIN I PUNKTÓW₁

Semestr (nr)	Wykł.	Ćwiczenia	Lab.	Prakt.	Inne	Liczba pkt. ECTS
III i V	5	10	—	—	—	0

METODY DYDAKTYCZNE

Wykład z elementami dyskusji, multimedia - podcasty literackie
 ćwiczenia - dyskusja, referaty wprowadzające doktorantów

TREŚCI PROGRAMOWE

Wykład

1. Tendencje/przemiany polskiej prozy pierwszych dwóch dekad XXI wieku. Zarys problematyki w kontekście prozy polskiej końca lat 90-tych XX wieku). 3 godz.
2. Najnowsze propozycje prozatorskie polskich pisarzy/pisarek w kontekście literackich nagród. Charakterystyka ogólna. 2 godz.

Ćwiczenia

1. Wobec rzeczywistości, odkrywanie prawdy o sobie i świecie (Dorota Kotas, *Pustostany*, Barbara Kalicka, *Zdrój*, Olga Hund, *Psy ras drobnych*). 3 godz.
2. Wobec historii (Szczepan Twardoch, *Pokora*; Radek Rak, *Baśń o węzowym sercu...*). 2 godz.
3. Wobec mitów. Kobiecość jako źródło cierpień (Justyna Bargielska *Obsoletki*) i wyzwolenia (Olga Tokarczuk, *Empuzjon*, Dominika Słowik *Samosiejki*, *Ziarno granatu. Mitologia według kobiet*). 3 godz.
4. Pokolenie prekariatu i nowych elit kulturalnych (Anna Cieplak, *Lekki bagaż*, Natalia Fiedorczuk, *Jak pokochać centra handlowe*, Jakub Żulczyk, *Informacja zwrotna*). 2 godz.

WARUNKI ZALICZENIA PRZEDMIOTU (KRYTERIA OCENIANIA)

Doktoranci zapoznają się z lekturami obowiązkowymi i dokonują wyboru dwóch spośród zaproponowanych w bibliografii uzupełniającej. W trakcie ćwiczeń przygotowują się i biorą udział w dyskusji m.in. czytają wskazane lektury i opracowują temat ćwiczeń, prezentują go na zajęciach albo jako wprowadzenie do dyskusji, albo jako omówienie lektury, lub głos krytyczny). Warunkiem zaliczenia wykładu jest obecność na wszystkich spotkaniach (konieczne jest ustne zaliczenie nieobecności, np. przez zreferowanie omawianego zagadnienia na podstawie wskazanych lektur). Warunkiem zaliczenia ćwiczeń jest aktywny w nich udział (przygotowanie się do dyskusji, referowanie przeczytanych lektur) oraz praca pisemna (szkic, esej 7 do 10 stron stron znormalizowanego maszynopisu z przypisami i bibliografią), może to być analiza i interpretacja wybranego utworu spośród literatury uzupełniającej lub esej dotyczący charakterystyki twórczości wybranego pisarza/pisarki tworzącej w XXI wieku. Na ocenę z ćwiczeń składa się suma ocen w proporcji pół oceny - przygotowanie materiałów oraz prezentacji do ćwiczeń (minimum jedna prezentacja) i aktywność w dyskusji, ocena merytoryczna wypowiedzi; pół oceny - ocena za pracę pisemną.

Kryteria oceny prac pisemnych:

bardzo dobry (5):

- praca świadczy o bardzo dobrym opanowaniu problematyki przedmiotu zajęć, właściwie użyte cytaty i odniesienia do literatury podstawowej i uzupełniającej;
- samodzielność myślenia, krytycyzm, swoboda interpretacyjna;
- całość stanowi oryginalną kompozycję odpowiadającą założeniom tematu;
- poprawność na wszystkich poziomach organizacji semantycznej i językowej tekstu: terminologiczna,

rzeczowa, brak błędów ortograficznych, interpunkcyjnych i gramatycznych;

-tekst czytelny i estetyczny (względy edytorskie).

Dobry (4):

-dobór materiału literackiego/językowego i sposób jego wykorzystania świadczy o zrozumieniu tematu;

-temat ujęty jest logicznie, widoczna jest samodzielność wnioskowania;

-praca jest poprawna pod względem kompozycji, stylu, języka,

-dopuszcza się drobne nieścisłości rzeczowe;

-styl poprawny, klarowny, poprawna ortografia: dopuszczalne są nieliczne usterki stylistyczne, gramatyczne, interpunkcyjne.

Dostateczny (3):

-temat został zrozumiany, ale podczas jego interpretacji nie wykorzystano pełnego materiału programowego,

- mała precyzja w wypowiedaniu sądów i wnioskowaniu;

-ujęcie tematu mało oryginalne;

-występują zaburzenia kompozycyjne, nieliczne błędy rzeczowe, stylistyczne, ortograficzne, gramatyczne, interpunkcyjne.

Niedostateczny (2):

- błędne zrozumienie tematu lub niezgodność pracy z tematem;

-powierzchnowa znajomość programowych tekstów literackich i literatury przedmiotowej;

-błędna lub uproszczona interpretacja treści;

-brak spójności tekstu; - rażące błędy rzeczowe;

-liczne błędy stylistyczne, gramatyczne, interpunkcyjne i ortograficzne; praca w całości lub w części plagiatem

CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY DOKTORANTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny realizowane w kontakcie bezpośrednim wynikające planu z studiów	15
Inne z udziałem nauczyciela (udział w konsultacjach, egzaminie)	5
Godziny realizowane samodzielnie przez doktoranta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	40
SUMA GODZIN	60
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	0

LITERATURA

Literatura podstawowa:

Do wykładu i ćwiczeń:

Czapliński Przemysław, *Wyzwania prozy polskiej lat dziewięćdziesiątych*, [Wyzwania prozy polskiej lat dziewięćdziesiątych | Artykuł | Culture.pl](#)

Czyżak Agnieszka, *Nowa kobieta w kleszczach korporacji – motywy i wątki w literaturze XXI wieku*, w: *Nowa kobieta – figury i figuracje*, red. Inga Iwasiów, Aleksandra Krukowska, Agata Zawiszewska, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2017, s.409-419 lub: tejże: *Proza środka – strategie i przemieszczenia w literaturze XXI wieku*, w: *Powieść dziś. Teorie, tradycje, interpretacje*, red. Anna Skubaczewska-Pniewska, Justyna Tuszyńska, Toruń 2019, s.50-63.

Korwin Piotrowska Dorota, *Czy to się może powieść w XXI wieku? Współczesne strategie pisarskie, czytelnicze, wydawnicze*, w: *Powieść dziś. Teorie, tradycje, interpretacje*, red. Anna Skubaczewska-Pniewska, Justyna Tuszyńska, Toruń 2019, s. 96-111.

	<p>Nowacki Dariusz, <i>Kobiety do czytania</i>, Wydawnictwo Śląsk, Katowice 2013 [tu rozdziały: <i>O męskiej prozie kobiecej</i>, s.51-67 i <i>Istnieją pewne możliwości. Uwagi o gatunkach i tematach</i>, s.69-96].</p> <p><i>Nowe dwudziestolecie (1989-2009). Rozpoznania. Hierarchie. Perspektywy</i>, red. Hanna Gosk, Warszawa 2010 [tu: Przemysław Czapliński, <i>Szczątki utopii. Późna nowoczesność i wymyślanie przyszłości</i>, s.79, Magdalena Lachman (Nie)dwuznaczny urok grafomanii. <i>Literatura polska po 1989 roku w kręgu repetycji i rewaloryzacji pojęć</i>, s.132-150.].</p> <p><i>Prognoza niepogody. Literatura polska w XXI wieku</i>, red. Maciej Jakubowiak, Szymon Kloska, Wołowiec 2020 (tu: Agata Bielik-Robson, <i>Wstęp</i>, s. 5-11 oraz rozdział: <i>Proza</i>, s.121-171.</p> <p>Stryczyk Joanna, <i>Pisarki: strategie znikania</i>, „Mały Format” 2018 nr 6 Mały Format (malyformat.com)</p> <p>Tokarczuk Olga, <i>Czuły narrator</i>, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2020, [tu rozdział: <i>Ognozia</i>, s. 5-29.</p> <p>Lektury do ćwiczeń:</p> <p>Anna Cieplak, <i>Lekki bagaż</i>, Znak Literanova, Kraków 2019.</p> <p>Dominika Słowik <i>Samosiejki</i>, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2021.</p> <p>Jakub Żulczyk, <i>Informacja zwrotna</i>. Świat Książki, Warszawa 2021.</p> <p>Justyna Bargielska <i>Obsoletki</i>, Wydawnictwo Czarne, Wołowiec 2010.</p> <p>Kalicka Barbara, <i>Zdrój</i>, W.A.B., Warszawa 2019.</p> <p>Kotas Dorota, <i>Pustostany</i>, niebieska studnia, 2019.</p> <p>Natalia Fiedorczuk, <i>Jak pokochać centra handlowe</i>, Wielka Litera, Warszawa 2016.</p> <p>Olga Hund, <i>Psy ras drobnych</i>, korporacja ha!art, Kraków 2018.</p> <p>Olga Tokarczuk, <i>Empuzjon</i>, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2022.</p> <p>Rak Radek, <i>Baśń o węzowym sercu albo wtóre słowo o Jakubie Szeli</i>, Powergraph, 2019.</p> <p>Szczepan Twardoch, <i>Pokora</i>, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2020</p> <p><i>Ziarno granatu. Mitologia według kobiet</i>, Wydawnictwo Agora, Warszawa 2022.</p>
Literatura uzupełniająca:	<p>Bielik-Robson Agata, <i>Duch powierzchni. Rewizja romantyczna i filozofia</i>, Universitas, Kraków 2010.</p> <p>Brach-Czaina Jolanta, <i>Błony umysłu</i>, Wydawnictwo Sic!, Warszawa, 2003.</p> <p>Czapliński Przemysław, <i>Resztki nowoczesności. Dwa studia o literaturze i życiu</i>, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2011.</p> <p>Drenda Olga, <i>Duchologia polska. Rzeczy i ludzie w czasach transformacji</i>, Wydawnictwo Karakter, Kraków 2016.</p> <p>Szcześniak Magdalena, <i>Normy widzialności. Tożsamość w czasach transformacji</i>, Fundacja Nowej Kultury Bęc Zmiana/Instytut Kultury Polskiej, Warszawa 2016.</p> <p>Lektury (do wyboru):</p> <p>Bator Joanna, <i>Gorzko, gorzko</i>, Znak, Kraków 2020.</p> <p>Bunda Martyn, <i>Nieczułość</i>, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2017.</p> <p>Drzazgowska Monika <i>Szalej</i>, Wydawnictwo Literackie Kraków 2021.</p> <p>Dziewit-Meller Anna, <i>Od jednego Lucypera</i>, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2020.</p> <p>Gretekowska Manuela, <i>Faworyty</i>, Znak Literanova, Kraków 2020.</p> <p>Hermetz Liliana, <i>Rozrzucone</i>, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2021.</p> <p>Karpowicz Ignacy, <i>Ości</i>, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2013.</p> <p>Kuchmister Agnieszka, <i>Florentyna od kwiatów</i>, Książnica 2021.</p> <p>Orbitowski Łukasz <i>Kult</i>, Świat Książki, Warszawa 2019.</p> <p>Papuzanka Zośka, <i>Kąkol</i>, Marginesy, Kraków 2021.</p> <p>Płaza Maciej, <i>Golem</i>, W.A.B., Warszawa 2021.</p> <p>Romaniuk Agata, <i>Proste równoległe</i>, Wydawnictwo Agora, Warszawa 2022.</p> <p>Rudzka Zyta, <i>Tkanki miękkie</i>, Archipelagi, Warszawa 2020.</p> <p>Siembieda Maciej, <i>Katharis</i> Wydawnictwo Agora, Warszawa 2022.</p>

	Sołtys Paweł, <i>Mikrotyki</i> , Wydawnictwo Czarne, Wołowiec 2017. Szostak Wit, <i>Chochoły</i> , Lampa i Iskra Boża, Warszawa 2010.
--	--

.....

Data i podpis prowadzącego przedmiotu

.....

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnione